

Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta št. 6, II. nad-
stropje.
Oglasi po dogovoru.

RESNICA

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna št. 20 h.

Kdor prostodušno in brez priliznjenosti resnico oznanja, ne najde milosti pri ljudeh.

Sv. Ambrož.

Za Trumbiča ali proti njemu?

Kakor ti dregnil v sršenovo gnezdo, tako je završalo, ko je sklenil deželni odbor svojo izjavo proti veleizdajalcem, ki tudi nas slikajo pred vsem svetom kot veleizdajalce, ki lažejo, da drže vsi Jugoslovani z antanto, in ki s svojim hujskanjem podaljšujejo vojsko.

Izjava deželnega odbora je jasna in točna. Barvo pokazati je treba v tem času strašne zmešnjave. Barvo je treba pokazati tem bolj, ker dajejo gotovi ljudje pri nas sovražnikom našega naroda dan na dan povoda, da nas sumničijo, da smo mi istega mišljenja, kakor izdajalci onkraj strelskih jarkov. Ko so bili Nemci pred cesarjem, se je očitno nam predbacivalo veleizdajstvo. Razni napredni Jugoslovani, ki so zbežali k sovražnikom, ali, kakor profesor Pivko in drugovi, z očitnim veleizdajstvom osramotili naš narod, so dali povoda dovolj našim narodnim sovražnikom, da kujejo kapital iz takih žalostnih dogodkov. Politični porazi, ki prihajajo sedaj vsak dan na nas, so posledice takih dogodkov.

To popraviti in slovenski narod pripraviti zopet do časti pred državo, je namen te izjave.

Pa ravno tega nečejo ljudje, ki stoje za „Slovencem“ in za „Narodom“. Kakor Poncij in Pilat sta se našla, in dr. Triller je postal naenkrat dopisnik „Slovenca“. Vse mogoče poizkušajo, da bi odvrnili občine, da ne bi obsodile veleizdaje. Kajti samo za to se gre, in za nič drugega.

Dr. Triller že v deželnem odboru ni glasoval proti dr. Trumbiču. Vsi besni rjove sedaj na dr. Lampeta, ki je imel pogum staviti predlog, katerega mora vendar podpisati vsak pošten človek, ki neče, da bo

prištet v isto vrsto, kakor Trumbič in njegova družba. Z zavijanjem in podtikanjem hočejo pomen te izjave izpodkopati in odvrniti občine od sklepov. A občine bodo morale sklepati in debatirati o predlogu. Ljudje bodo morali po toliki zmedbi pojmov vendar enkrat priti do treznega premisleka in se zavedati, kam pelje ta brezglava gonja, v katero jih ženo liberalci in zmedeni mladini. Gre se za stvar, od katere je odvisna usoda slovenskega naroda. Na sedanji poti nam ne more priti nič drugega, kakor poguba.

Ali z antanto ali proti nji: ali je beseda v okvirju monarhije in pod habsburškim žezlom le lažniva pretveza, ali izraz istinitega prepričanja — to se naj sedaj pokaže!

„Slovenec“ in „Narod“ sta pokazala že svojo barvo. Videli bomo, kako stoji po občinah, kako daleč je že strup laži in brezvestne agitacije izpodjedel pošteno mišljenje v ljudstvu.

Ne bojimo se sklepov občin. Kar je poštenih občinskih zastopov, bodo vkljub terorizmu vedeli, kaj imajo skleniti, kateri pa gredo za Trumbičem in njegovo tovarišijo, naj pa to tudi enkrat jasno povedo!

Torej na dan s sklepi! Mi si hočemo pogledati odkrito v obraz!

Vstajajočemu liberalizmu.

Na soboto in nedeljo je J. D. S. napovedala ustanovitev svoje organizacije. Isti čas je tudi njena češka sestra Češka državno-pravna demokracija dr. Kramařova napovedala svoj ustanovni zbor, a praško namestništvo je to zborovanje prepovedalo, sklicuje se na znake, da ni od njega nič dobrega pričakovati.

Grof Attems je dobrohotnejši, kakor praški namestništveni svetnik Kunz.

Ko se liberalci snidejo, se bodo pač med seboj veselo pogledali, kajti pred enim letom noben človek ne bi bil verjel, da je kaj takega mogoče. Liberalci so bili popolnoma ob fleh, tako da so se sami sebi smilili, in je sam dr. Tavčar dejal: Najbolje je, da se damo vsi skupaj voditi od dr. Šusteršiča, ker on je najmočnejši in najveljavnejši voditelj.

Ako imajo liberalci količkaj dostojnosti, morajo pred vsem izreči svojo najglobkejšo vdanost in hvaležnost Presvetlemu in Prezvzvišenemu gospodu knezoškofu dr. Antonu Bonaventuri Jegliču, ker če on ne bi bil udaril z vso težo svoje palice po dr. Šusteršiču in njegovih političnih tovariših, ne bi bil prišel za liberalce dan vstajenja. Torej hvaležnosti bodi prvo mesto na tem zborovanju!

Pod škofovim imenom so liberalci nabirali člane in denar, ker so njihove agitatorice hodile od hiše do hiše in so pobožne ljudi nagovarjale, da morajo pristopiti v J. D. S., ker to je Jugoslavija, in kdor ne pristopi v Jugoslavijo in ni prijatelj z liberalci, ta dela zoper škofova navodila.

Sklicuje se na škofa so tisoče ljudi vabili na takozvana „manifestačna“ zborovanja, pri katerih so liberalci sklepali hinavske resolucije v čast papežu in škofu, da so vmes sejali svoj strup, svoja obrekovanja in nečuvane laži in hujskarije.

To si naj liberalna gospoda pred vsem pove in naj da dušek iskreni hvaležnosti svojemu višjemu nadpastirju!

Mi pričakujemo pa, da bodo liberalci svojo hvaležno vdanost pokazali zlasti pri onih točkah, ki obravnavajo kulturna vprašanja. Govorilo in sklepalo se bo o versko-

LISTEK.

† Dr. Frančišek Pavletič.

Tih mož je šel v večnost. Žnjim zgrabili smo biser, čigar žarki so vzradoščali vsako srce, ki je bilo deležno čarobnega kroga njegove osebnosti.

Dr. Pavletič je bil cel mož. Vse na njem je bilo završano, dovršena harmonija. — Kremenit značaj, tih delavec, marljiv kot bučelica, vesten do skrajnosti, vedno, tudi v trpljenju, umerjene dobre volje, ljubezniv in dober, pobožen in možat — dika svojega stanu, dika svojega naroda.

Zivel je po svoji dolžnosti. Dolžnosti do Boga, dolžnosti do svojih ljubih, dolžnosti do svojega stanu, dolžnosti do svojega naroda — to je bilo njegovo življenje. Vse kar je storil bilo je lepo, vsaka kretnja njegovega življenja je nosila pečat visoke plemenitosti. Iz njegovih ust ni prišla zla beseda, njegovo srce ni preneslo zle misli.

Da bi naš narod imel mnogo, mnogo takih mož! Nikdar bi jih ne bilo preveč. Tihih, marljivih, zvestih in vestnih delavcev, značajnih, resnicoljubnih, plemenitih, v globočinah srca pobožnih mož — teh nam je treba.

Poznal sem le enega Pavletiča!

Spoznal sem ga prvič kot mladega dijaka, polnega idealov in vendar že takrat resnega, možatega, umerjenega.

Pred očmi mi je potem kot govornik na banketu II. slov. katol. shoda. Kako vzneseno je govoril takrat o katoliških idealih! Da, ti ideali so mu bili res sveti, živel je v njih, nosili so ga v celem življenju in dvignili visoko nad profanost tega sveta — dvignili v večno življenje.

Poln najvestnejših idealov, je zvesto spolnjeval vsako svojih dolžnosti. V svojem poklicu je bil dr. Pavletič uzor. Zadnje leto svoje kandidatske prakse je bil dr. Pavletič moj koncipijent, umrl je kot moj družabnik in namestnik. — Ne najdem besed, da bi ga le količkaj primerno omenil kot stanovskega tovariša. Te vestnosti, skrbnosti,

temeljitosti, točnosti, marljivosti, strokovne dovršenosti in stroge pravičnosti, ne doseže nobena hvala. Zares, Pavletič je bil dika, uzor svojega stanu.

In njegovo družinsko razmerje! Nisem imel sreče, bližje spoznavati njegove ljube. To pa vem, da je vsa njegova ljubezen in skrb veljala njim, ki mu jih je Bog dal in da jim je utisnil pečat svojega visokega duha, svojega plemenitega srca, svojega kristalno čistega značaja. Kako neizmerna mora biti njihova žalost, ki so zgubila takega moža, takega očeta — a blagor jim, da so imeli takega moža, takega očeta! Seme, katero je zasejal, bo uspevalo in najbujnejše cvetje vzklije iz ranega groba tega pravičnega moža.

Biser smo zgubili. Dr. Pavletič je bil svoje vrste edini. Njegovo življenje je bilo vera, upanje, ljubezen: živa vera, trdno upanje, goreča ljubezen. Bog ga je vzel k sebi — **blagor mu!**

Gastein, junija 1918.

Dr. Ivan Šusteršič.

kulturnih zadevah, zlasti o šolstvu. Slovenska Kmečka Stranka je sklenila, da je v vseh teh vprašanjih, ki so verskega značaja, pokorna škofovski avtoriteti, in za to je bila celo opsovana kot nekatoliška. Liberalci naj sedaj pokažejo, da se ljubljanski knezoškof ni motil v njih, ko jih je potegnil iz blata na dan, in naj sklenejo brezpogojno pokorščino škofu v vseh kulturnih zlasti pa verskih vprašanjih v vspodbudo vsem mladim, ki so tako pridno pomagali liberalizmu, da je prišel zopet na vrh!

Mi se bomo tega na tihem radovali. Torej...

K vladni krizi.

Poljaki so napovedali Seidlerju boj, in sicer osebni boj. Oni zahtevajo Seidlerjevo glavo, in če se jim ta prinese na krožniku, so pripravljeni, se z njegovim naslednikom pogajati v sestavi večine v parlamentu. Vzrok, zakaj so Poljaki tako divji na Seidlerja, je v tem, ker se je baje Seidler Ukrajincem zavezal, da bo razdelil Galicijo tako, da dobe Ukrajinci svoje avtonomno ozemlje. Kdor količkar veruje v narodno avtonomijo in samoodločbo narodov, ne more v tem najti nič napačnega, kajti Ukrajinci so ravno tako ljudje in državljani, kakor Poljaki, in če hočejo v sedanjem času priti do enakopravnosti, se jim to ne more zameriti, kakor tudi Slovencem ne. Enaka pravica za vse!

Poljaki pa so v sedanjem položaju odločilni za večino v zbornici. Seidler je izvajal posledice in je s celim kabinetom položil glavo pod sekuro ter podal cesarju ostavko. Junij se bliža koncu, in z njim poteče doba proračunskega provizorija. Ako še ta mesec državni zbor ne sklene proračuna, je obsojen samega sebe in nastopiti mora brezpravno stanje.

Pri odločitvi je bilo torej za cesarja bolj merodajno vprašanje parlamenta, kakor pa vprašanje vlade, ki je le osebno. Jasno je, da Seidlerjev naslednik ne bi bil nič na boljšem, kakor ta sam, kajti Poljakom in Ukrajincem hkrati ugoditi ne more noben človek na svetu. Cesar se je odločil za srednjo pot. Seidlerju ni še glave odsekal, ampak ga je pustil višeti, dokler se ne razvozlja ta voz. Tako imajo oni prav, ki so zahtevali, da Seidler žrtvuje svojo glavo, in hkrati je odprta pot, da se vendar pride do zborovanja parlamenta, ako se pokaže v njem dobre volje, da samega sebe ohrani pri življenju.

V ročnem pismu cesarjevem pa je važen odstavek, ki vladi naroča, da se ima odločno držati načela, delovati z onimi strankami, ki so tudi doslej dosledno zastopale državne koristi. Krona torej loči stranke v dva dela: v tiste, ki so zastopale doslej državne koristi, in v druge.

Kam spada Jugoslovanski klub? Pred enim letom ga je krona prištevala še med prve, ter je zato dala Slovencem celo ministra kot zastopnika njihovih interesov v kronskega sveta. Tekom enega leta je šla slovenska stvar strašno navzdol. Nerodnost za nerodnostjo se je zgodila. Slovenski minister je moral iti, nameravana Slovencem ugodna izprememba ustave se je opustila, in Slovenci so prišli v slab kredit pred celo državno javnostjo. Veliki trenotek je zamujen, in bodoča vlada utegne iti preko Slovencev druga nam neprijetna pota. Kdo je to zakrivil?

Kmetija po vojski.

Obrazložili smo nedavno, da položaj kmeta po vojski nikakor ne bo ugoden, ker je kmet po vojski silno udarjen.

Sedaj se hočemo pečati nekoliko s pozitivno stranjo vprašanja. Kaj bo kmeto-

valcu po vojski storiti, da se zamore ohraniti in uspevati?

Prvo bo, da spravi svoje gospodarstvo v prejšnji stan t. j. v stan, v katerem se je nahajalo pred vojsko. Pri tem bodo šli vsi morebitni prihranki in moral se bo vobče še dolg delati. — O tem smo že pisali.

Razumen gospodar bo pa šel še dalje in vsak kmetovalec, če hoče uspevati, bo moral iti še dalje, če noče propasti v dolednem času.

Neobhodna potreba, ki nastane po vojski za vsakega kmetovalca, se izraža v eni sami besedi in ta se glasi: **napredek!**

Kmet nikakor ne sme ostati „pri starem“, temveč mora napredovati — sicer bode propadel.

Kmetovalec mora po vojski postati „modern“ (beseda, ki jo tudi kmečka dekleta že poznajo). Svoj obrat bo moral modernizirati, da povzdigne količino in kakovost svojega pridelka. Od tega je za kmeta vse odvisno.

Nastane vprašanje, v koliko je mogoče pomnožiti kmetijski pridelok v Avstriji. Na to vprašanje daje najboljši odgovor primera avstrijske produkcije z nemško.

Naša monarhija je imela ob začetku svetovne vojne na 676.061 km² 52¹/₂ milijona ljudi za prehraniti, Nemčija pa na 540.858 km² 67 milijonov. — Nemčija je tedaj imela povprečno čez 120 ljudi na štirjaškem kilometru, naša monarhija pa le 76. Nasprotno je pa bilo na Nemškem 350.000 km² zemlje posvečene kmetijstvu, a v naši monarhiji pa le 330.000 km². Kljub temu se je v Nemčiji pečalo le 35% prebivalstva s kmetijstvom, pri nas pa celih 65% (t. j. v celi monarhiji, všteti tedaj Ogrsko, Hrvaško in Bosno).

Ploskovina, obdelana z pšenico, ržjo, ječmenom in ovsom, je bila v zadnjem mirnem letu v obeh cesarstvih enako velika, a nemška letina je znašala dvakrat toliko kot naša!

Ploskovina, obdelana s krompirjem, je bila l. 1914 na Nemškem za 90%, višja kot v našem cesarstvu, pridelka je pa bilo za 200% več!

V petletni dobi 1908—1912 se je pridelalo v Avstriji povprečno na hektaru 13'7 q pšenice in 13'8 q rži, na Ogrskem 12'6 q pšenice in 11'5 q rži, v Nemčiji pa 20'7 q pšenice in 17'8 q rži.

Naša zemlja pa ni prav nič slabša kot nemška! A še na Norveškem, v ledenem severnem obneblju, se pridelava več na hektar, kot pri nas, namreč 16'6 q pšenice in 15'8 q rži.

To da misliti. — Od kod zlasti ta kričeča razlika med našim in nemškim pridelkom?

Vzrok leži v naprednosti nemškega kmetijstva, ki je skozi in skozi „modern“, poslužujoč se vseh udobnosti tehničnega napredka.

Največ tiči to v umetnih gnojilih. — Tu je razlika tako očitna, da ni treba nobenega nadaljnjega dokazovanja. Umetnih gnojil se porabi na Nemškem deset do stokrat več kot v našem cesarstvu. Res je pa tudi, da so pri nas umetna gnojila povprečno za 25%, kalijeve soli celo za 100%, dražja kot na Nemškem.

Mnogo izdajo tudi kmetijski stroji, s katerimi se na Nemškem kmetuje v neprimerno večtem obsegu kot pri nas. So pa tudi stroji pri nas za 25% dražji kot na Nemškem.

Iz predstojećih podatkov se da sklepati, kje je treba zastaviti, da se pri nas dvigne rodovitnost zemlje.

Pa tudi z živinorejo smo za Nemčijo. Nemčija je imela pred vojsko 202 milijonov govedi in 22 milijonov prašičev, naše cesarstvo pa le 16¹/₂ milj. govedi in

14 milijonov prašičev! To razmerje ni naravno. Nobenega vzroka ni, da bi ne moglo naše cesarstvo prerediti ravno toliko živine kakor Nemčija ali še več.

Tu se odpre široko polje delovanja vseh poklicanih činiteljev, zlasti pa kmetovalcev samih.

Umna kmetija bo nesla. To je nespodajno dejstvo, kajti še mnogo let po vojski bodo živila najdragocenejša stvar. Na to dejstvo mora in sme kmetovalec zasnovati svoje načrte, svoje novo gospodarstvo. — Gotovo bo to veliko veljalo, toda čim več bo kmetijski gospodar pametno in smotreno utaknil v svojo kmetijo, tembolj bo uspeval, tem hitreje in zanesliveje bo prišel do zdravega položaja, da bo — res kaj imel.

Samoobsebi je pa umevno, da bodo morali tudi javni činitelji priti na pomoč, država in dežela. A tudi občinam, osobito pa kmetijskim združenjem vzraste prevažna prevažna naloga. Vsi ti činitelji bodo morali skupaj delovati v splošni blagor — težišče bode pa le vedno pri kmetu samem. Zanj velja slejkoprej stari ljudski rek: Pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal! — Vse najboljše delovanje javnih činiteljev nič ne pomaga, če ne najde razumevanja, potrebne gibčnosti in žilavosti pri kmečkem gospodarju samem. Če ta odreče, ne more pomagati ne država ne dežela ne kdorkoli! To je treba dobro razumeti!

Agrarni prevrat v Ukrajini.

Za Avstrijce ne zveni nobeno drugo ime ruskih provinc tako lepo kakor ime „Ukrajina“. Ukrajina je bila prva, ki je bila pripravljena sklepati mir z osrednjimi državami, na njene dostikrat bajno opisovane zaloge so upali vsi; vsi od ministrskega predsednika pa do okrajnega glavarja. Pri vsaki priliki so tolažili lačne z živili, ki bi jih imeli prejeti iz Ukrajine in ko je nazadnje v splošnem pomanjkanju vlada odredila, da si od avstrijskih kmetov prisilno izposodi zadnjih par zrn, tedaj je postala Ukrajina nekaka hipotečna podlaga, kajti vlada je obljubila kmetom vse žito, ki si ga je izposodila, povrniti z onim, ki ga bo prejela iz Ukrajine. Poznavalec ukrajinskih razmer bi bil seveda takoj opozoril na dejstvo, da v Ukrajini takrat še niso bile urejene niti državne, niti politične, še manj pa socialne razmere. Ko so boljševiki odigrali svojo vlogo sta ostali še vedno dve smeri v medsebojnem boju t. j. socialno-revolucionarna stranka s katero je bila Rada in politično izobraženejši prebivalstvo. Ti so zahtevali odpravo privatne lastnine, proglasitev vse zemlje kot državno last, in takozvani „samostiniki“, staro, svobodno kmetstvo združeno z zmernim meščanstvom. Od mlade republike na pomoč pozvane centralne države bi bile mogle mirno gledati, kako se bo ta boj izvojeval, ko ti strankarski boji ne bi bili ogroževali obdelovanja zemlje, in vsega kmetijskega bogastva sploh kakor tudi določeni prehranjevalni načrtovi. Ker vendar ni bilo mogoče dopustiti, da iznova zagospodari anarhija, so se osrednje sile pač morale vmešati, in tedajna vlada in Rada sta morali iti. Iz zmernih in izkušenih mož je bilo sestavljeno praktično ministrstvo, ki naj bi razburkane razmere spravljalo v pravi tir dokler ne bi bilo izvoljeno novo, resničnim razmeram odgovarjajoče ljudsko zastopstvo. Gotovo je, da je nameravani komunizem z ozirom na zemljo t. j. nameravana skupnost zemlje izkušnja slabo prestala in je enkrat za vselej odpravljena.

Sedaj poročajo o programu nove ukrajinske vlade. Program so sestaviti zastopniki srednjega in malega posestva t. j. oni

činitelji, ki so vrgli staro vlado. Ta program vsebuje odpravo socializacije zemljišč in zopetno vpostavo prejšnje privatne lastnine v polnem obsegu; oropane kmetije, dalje orodje, inventar itd. se morajo vrniti pravim lastnikom, krivice pa se ima prisiliti na povračilo škode in jih postaviti pred sodišče, prebivalstvo je osloboditi terorizma zločinskih elementov, za sestavo trajne ustave ukrajinske države je sklicati ukrajinsko konstituanto, prejšnje pod pritiskom boljševikov izvršene volitve je razveljaviti in odrediti nove volitve do sedanja enostranska socialistična vlada se ima nadomestiti z novo brezstrankarsko, realne razmere poznavajočo vlado.

Poljski listi pozdravljajo dejstvo, da nova vlada zametuje nesrečno „agrarno politiko“ prejšnje vlade. V tretjem univerzalu prejšnje vlade razglašena „agrarna reforma“ v socialistično komunističnem smislu je navpravila v Ukrajini ogromno škodo in je ustvarila grozne zmede zlasti v gospodarskem oziru. Naščuvani proletarijat ni mogel počakati, da konstituanta izvede „agrarno reformo“, marveč si je zemljo enostavno razdelil med seboj, vsak si je vzel toliko zemlje, živine, orodja, pridelkov in drugih stvari prejšnjega pravega lastnika, kolikor se mu je zdelo. Da pri teh delitvah in plenjenjih ni ostalo brez požigov in umorov, je umevno. Gozdovi so bili mañoma uničeni ali vsaj zelo opustošeni in ravno tako je bila uničena sicer cvetoča kmetijska industrija. Razdeljenih in oplenjenih posestev novi lastniki povprečini niso obdelovali in so morale avstrijske ter nemške vojaške oblasti prav energično nastopiti, da se je zemlja spomladi obdelala.

Kam zavedejo nepreračunjene hujskarije raznih fantastov, imamo baš v opisanih razmerah žalosten vzgled.

Kdo naj bo naš voditelj?

(Dopis z dežele.)

Sedanji časi zahtevajo v slovenski politiki velikih mož. Mož z gotovimi zmožnostmi in obširnimi znanjem gotovo ni malo, a oni možje, ki naj danes vodijo našo politiko in naj takorekoč odločujejo prihodnost našega vrlega naroda pa morajo izrazito kazati in dokazati še posebne lastnosti in med temi posebno smotrenost, doslednost in značajnost.

Takih mož sedaj bolj nujno potrebujemo kot kdaj prej. Potrebujemo pravih mož, odločnih mož, ki kažejo v vsem svojem početju jekleno doslednost, ki gredo neustraheno za jasno začrtanim ciljem, ki jim ga določi njihov razum, njihova ljubezen do naroda, njihova prevdarnost, njihovo poznavanje in upoštevanje dejanskega položaja, mož, ki nesebično hočejo svojemu narodu koristiti četudi jih zvedeno ljudstvo trenutno morda ne bi razumelo. Potrebujemo mož, ki se ne dajo voditi od trenutnih razpoloženj, ki ne silijo z glavo v zid, ki nikdar ne omahujejo, ki se ne dajo voditi od nikakih iluzij kakor tudi ne od nobenih utisov zunanjih razmer marveč, ki ostanejo v popolni nesebičnosti le hladni računarji, diplomati, ki vedno vidijo vsako situacijo le tako kakoršna je v resnici, ki ljudstva ne slepijo s praznimi pa lepodonečimi besedami ampak mu povedo le resnico in naj si bo ta trenutno prijetna ali neprijetna, ki ne zidajo ljudstvu zlatih gradov v oblake ko vnaprej vedo, da še železnih ne bodo mogli postaviti.

Hvala Bogu, doslednih in značajnih, nesebičnih, previdnih in jeklenotrdnih mož imamo, ki hočejo za narod če treba tudi kaj pretrpeti. Le škoda, da njih delovanje

zagrenjujejo in njihove zgradbe kjer morejo pokvarjajo razni fantasti. To so oni fantasti, ki ljudstvu ne povedo kar je res in kar je v danih razmerah mogoče, ampak mu govorijo tako, le da bi ga slepo vlekli za seboj in se ne vprašajo kaj bo reklo tako zapeljano ljudstvo, ko se ga postavi pred golo resnico.

Le prvoimenovani značajni, dosledni, pošteni in trezni možje bodo z lastno jim železno energijo dosegli visoki cilj, ki je stavljen v blagor naroda, vihravi fantast pa ne bo mogel do nikakega cilja, ker ima teh ciljev preveč, vsak dan drug cilj ima, in ne ve za katerega bi se bojeval, poleg tega pa manjka vsakemu fantastu doslednost in železna volja.

To v današnji politiki lahko vidi vsak kdor hoče gledati in videti. Spoznal bo fantaste, spoznal bo one, katerih cilj ni to kar govorijo ljudstvu, katerih najvišji cilj je dosežen že s tem, da morejo razmetati okoli sebe nekaj krilatih besed, da postavi sebe v ospredje in da se vprega omamljeno ljudstvo pred njihove vozove.

To so sebičneži, to so ljudje brez čuta odgovornosti, ljudje brez jasnih, verjetnih ciljev, to so vihravi fantasti, to so sicer odrasli možje, v politiki pa so le samo „nedorasli otroci“, kateri pokvarijo vsako igraco, to so otroci, ki se podijo po zelniku, kričijo, se naphujejo in prevačajo vesele kozolce dokler se ne prikaže očetova šiba in jih zapodi na zapeček. Utihnejo, postanejo krotki, a škode, ki so jo napravili na narodni njivi s tem ne odpravijo. Pomandrano zelje očetu ne obeta nobenega uspeha, ne pusti ga več rasti, ukaže ga porezati in vreči prašičem.

Tako nekako se godi v naših lepih slovenskih deželah in je skrajni čas, da se ljudstvo izpametuje in pokaže napačnim rešiteljem hrbet.

Zato otroci slovenske grude, zberite se, pogovorite se, premislite, posvetujte se, potem pa — sodite o možeh, njih značaju, njih zmožnostih, njih pošteni volji in dobrohotnosti, o njih politični sposobnosti zanesljivosti in njih vrednostj sploh!

Odločite se katerim boste sledili, katerim boste zaupali sebe, svoje otroke, svoj dom in svojo zemljo. In še posebej ti, slovenski kmet, steber države in svojega naroda prevdari dobro, potem boš tudi pravilno odločil.

Nemške pritožbe na Kranjskem.

„Zatirani“ Nemci na Kranjskem so morali vendar enkrat na dan in povedati, v čem obstoje krivice, ki jih trpe. In res so začeli naštevati. Če človek bere, kaj smatrajo gospodje dr. Eger, dr. Binder in tovariši kot krivice, se mora res kar smejati. Poslušajmo, v čem so kranjski Nemci zatirani.

1. V katastralne mape in v zemljiško knjigo se vpeljuje slovenski jezik. — To je vendar samo ob sebi umevno, da so javne knjige, ki morajo biti vsemu ljudstvu na vpogled in v uporabo, pisane v jeziku, ki ga ljudstvo razume.

2. Slovenski strankar je bil imenovan za ravnatelja c. kr. drž. realke v Ljubljani. — Za ravnatelja ljubljanske realke je bil od cesarja imenovan dr. Corà, ki ni Slovenec, ampak samo šolnik in se ne bavi z nobeno politiko. Prevzel je realko po svojem predniku v strašno zanemarjenem stanju v vsakem oziru. Njegova glavna dolžnost je, da vpelje red na ta zavod. Kolikor je nam znana ta čisto nepolitična, samo šolska zadeva, je vpeljal sv. razpela in cesarjeve podobe v

učne sobe, cesar prej ni bilo, dalje je odredil, da se pred poukom moli in da naj bo za slovenske učence cerkveni govor slovenski. Kaj na tem boli Nemce? Da bi bil dr. Corà „slovenski strankar“, je izključeno, ker ni niti Slovenec, ampak on je, kakor se iz navedenega vidi, šolnik, ki hoče urediti zavoženo ljubljansko realko v red, ki je v soglasju z državnim šolskim zakonom. In to Nemce boli?

3. Uradništvo se poslovenjuje. — Kje neki? Saj so gospodje pri deželni vladi in pri deželnem sodišču vendar zvišeni nad vsak sum, da ne bi Nemcem postregli v vsakem oziru. Na slovenskih tleh bi moralo biti slovensko uradništvo, in samo Slovenci imajo na Kranjskem pravico, da se pritožujejo.

4. Svojim dolžnostim zvesti nemški uradniki se preganjajo. — Kdo? Naj naštevajo imena! Naj nam le enega nemškega uradnika imenujejo, ki je po krivici preganjan! Ravno nasprotno je res. Pri nemškem uradnistvu se gleda vedno skozi prste, tudi tam, koder bi bila disciplinarna strogost zapovedana. Tu bomo pa še mi govorili in povedali neprijetne stvari! Nemci so nas izzvali!

5. Glavna pritožba pa je: V vprašanju deželne zastave se je zgodila Nemcem krivica. — Kakšna neki? Belomodrordeča zastava je stara, od vladarja potrjena deželna zastava. Nemci se zaletujejo v njo, in enkrat so že dosegli, da je nepoučena vlada hotela v našo zastavo vpejljati rumeno barvo. Dr. Šusteršič je rešil našo trobojnico. To Nemce grize. Grof Attems je pa čisto protiustavno dovolil Nemcem njihovo žolto barvo. Nemci pa hočejo celi deželi vzeti njeno zgodovinsko trobojnico. Če bi vlada res ustregla Nemcem v tem vprašanju, potem bi v vsem prebivalstvu zanetila požar, od cesar ji najodločneje odsvetujemo. Že ta žolta barva, ki jo je dovolil grof Attems Nemcem za njihovo lastno uporabo, bo vzrok velikim neprilikam, in mi jako resno svetujemo, naj se v interesu javnega miru in reda ta dovolitev prekliče!

Dalje zahtevajo Nemci varstvo za nemško šolstvo, kar je čisto nepotrebno, ker je nemško šolstvo veliko bolj razvito na Kranjskem, kakor pa slovensko. Zahtevajo enakopravnost pri deželni avtonomni in pri cerkveni upravi. Avtonomna uprava je stvar avtonomnih faktorjev. Proti deželnemu odboru Nemci pri vsaki priložnosti streljajo svoje pušice, ter jim je najbolj trn v peti, a deželni odbor vrši le svojo dolžnost kot pravi ljudski zastop popolnoma v smislu ustave in zakona v korist celi deželi in vsemu njenemu prebivalstvu. Da bi se v cerkvenem oziru Nemcem godila kakšna krivica, nam ni znano. Saj je povsod, zlasti v Ljubljani — da imenujemo le stolnico! — za Nemce preskrbljeno v najzdatnejši meri. Žal, da pri nemških pridigah in pobožnostih ravno tistih gospodov ni videti, ki zdaj zahtevajo brambo svojih pravic proti cerkveni upravi.

Nemci so proti vsakemu razširjenju avtonomije, in v tem so v protislovju z vsem duhom našega časa. Ljudska samouprava je velika pridobitev novega časa, in pravi napredek je mogoč samo v razvoju samouprave. To zahteva narava sama in napredek modernega razvoja. Proti naravi se tudi ljubljanska kazina ne bo mogla stalno upirati. Naj Nemci le preštejejo svoje vrste in se naj zavedó, kako malo jih je v primeri s slovenskim ljudstvom, in naj tej zavesti primerno uravnajo svoje želje! Da bi pa slovenskemu prebivalstvu usiljevali svoje zahteve, za to je čas minul.

Slovenski narod gré pot svojega naravnega razvoja, in s tem mora računati

vlada, ako neče priti v usodne konflikte s prebivalstvom naše dežele!

Vladnim gospodom pa nujno svetujemo, naj se otresejo slabih vplivov, ki prihajajo do njih iz kázinotskih krogov! Odločno svarimo pred nemškutarskim rumenjacom!

Jugoslovansko vprašanje.

Da se dr. Trumbiću ne skrivi las,

za to skrbi katoliški list „Slovenec“. Ko je deželni odbor sklenil znano resolucijo proti veleizdajalskemu početju dr. Trumbića in pozval občine, naj povedo svoje mnenje o veleizdajstvu tega dalmatinskega Hrvata, o katerem pravijo njegovi rojaki „žalostna mu majka“, tedaj je prineslo glasilo nove Slovenske Ljudske Stranke poziv na občine, naj se deželnemu odboru upro. Deželnemu odboru odrekajo v „Slovencu“ pravico izdati na občine tak poziv. Očividno so gospodje še tako „mladi“, da jim ni bilo treba še nikdar vzeti občinskega reda v roke. Deželni odbor ne zahteva, da se občine izjavijo v njegovem smislu, on zahteva le in v to je upravičen po občinskem redu, da vzamejo v pretres ter se o njej izjavijo. Seveda, dani sta samo dve možnosti: ali se izrečejo posamezni občinski odbori za resolucijo ali pa proti njej. Če se izrečejo proti njej, potem se bo spoznalo in videlo, kje je najbolj napredovalo mladinsko zastrupljenje ljudstva. In to bo za gospode mladine neprijetno, ker bo vsa javnost zvedela, kako daleč so njihovi pristaši, da odklanjajo obsodbo veleizdajalcev. Če bodo pa občinski odbori za resolucijo deželnega odbora, bodo s tem seveda obsojeni poleg dr. Trumbića tudi vsi tisti, ki so istega duha kakor Trumbić sam. Te prijatelje Trumbić ve gospodje okoli „Slovenca“ dobro poznajo, zato hočejo s svojim hujskanjem preprečiti sklepanje o resoluciji deželnega odbora. Da, da, dr. Trumbiću se ne sme skriviti las! Sicer pa mislimo, da ima deželni odbor po občinskem redu dovolj sredstev na razpolago, da bo izposloval pokorščino podrejenih občinskih zastopov. — H koncu še dve misli. Prva: kako je mogoče, da list, ki se imenuje katoliški, pozivlje na nepokorščino nižje oblasti proti višji. Druga: ali se državnim oblastem ne zdi primerno proti takim javnim pozivom k nepokornosti z vso odločnostjo nastopiti.

Kakšna je italijanska-jugoslovanska ednost?

Ko je zadnjič naš cesar potoval po Istri, je imel sprejem v Pazinu popolnoma nacionalen značaj. Ker ni bilo na razpolago jugoslovanskih zastav, kojih barve še niso določene, so razobesili samo hrvaške zastave in tudi cesar je s prebivalstvom govoril le hrvaško, ker so Italijani pri sprejemu izostali. Ko pa je bilo slavnosti konec in je cesar odpotoval, so pa Italijani jugoslovanskim voditeljem pobili okna.

Trumbićevci zopet nad Ljubljano.

Velik šum in trušč se je dvignil v pone-deljek nad Ljubljano v zraku. Proti 9. smo začuli od vseh strani vršanje aeroplanskih propelerjev, nakar so pričeli streljati obrambni topovi. Nad Ljubljano se je pojavila cela vrsta aeroplanov. Poseben slučaj je hotel, da so se srečali v zraku sovražni letalci, ki so prinesli s seboj novo zalogo arogantnih Trumbićevih letakov, z našimi aeroplani, ki so trosili nad Ljubljano letake z napisom „Podpisujte VIII. vojno posojilo“. Sovražni aeroplani so plavali visoko v zraku in parkrat se je zdelo, da so strelji iz obrambnih topov zadeli. Vsekakor so topovi sovražnike kmalu pregnali in kot zmagovalci so končno krožili nad Ljubljano avstrijski

aparati. Seveda je bila vsa Ljubljana pokonci ter je z napeto pozornostjo opazovala drzne polete avijatičkov.

Nad Ljubljano so bili trije sovražni letalci; eden je priletel do Celja in še dalje ter je letel čez Novo mesto proti Zagrebu. V Mariboru in Gradcu je bilo občinstvo alarmirano. V Mariboru so zaprli trgovine, otroke pa odpeljali v kleti. Tudi v Gradcu so se mnogi skrivali po kletih.

Politične vesti.

Dunajska kriza.

Če se izlušči jedro, je položaj skratka tale: Išče se večina za državne potrebščine brez Čehov in Jugoslovancev. Če se to posreči, se vzdrži konstitucionalno življenje. Če ne, se bo vladalo brez parlamenta, kakor do majnika 1. 1917. Poleg nemških strank pridejo za večino v prvi vrsti v poštev Poljaki, v kolikor so še združeni v „Kolu“. Pri tem se pa zadene ob občutljivost Ukrajincev, katerih se ne sme briskirati glede na mednarodni položaj. Tu je „circulus vitiosus“. Če enemu ugodiš, drugega odbijaš. — Vpliva se tudi na nemške socialiste, da bi podpirali večino vsaj na ta način, da se deloma ali v celoti umaknejo glasovanju. — Taka je situacija danes. Obrne se pa lahko tudi drugače. Odločitev prineso bližnji dnevi. Pojavili so se glasovi, da bo državni zbor sklican na dan 16. julija na kratko zasedanje.

Protiv Kramařevi stranki.

Poslanec Klofač je podpredsednik Češkega Svaza. Kot tak je vodil 13. t. m. češke zastopnike k minist. predsedniku pl. Sedlerju. Poslanec Klofač je povdarjal potrebo takojšnjega sklicanja državnega zbora in izjavil, da bo Češki Svaz ostal na parlamentarnih tleh, četudi si varuje prosto roko.

Radi te izjave je Klofač predmet najstrastnejših napadov „češke državnopravne demokracije“ t. j. Kramařeve stanke. Pristaš te stranke dr. Herben objavlja v taborskem listu članek, v katerem se peča z Klofačevim „aktivizmom“ in z nekim dogodkom, o katerem pravi pisec da je vzbudil v njem „gnjus in gnjev“ in da mu je pognal „rdečico sramu“ v obraz.

Toda Klofač ne ostane nič dolžan. Njegov list opozarja, da se bo Klofač, ki je trenutno na Moravskem, po svojem povratku „primerno pomenil z dr. Herbenom in z njim stoječo svojadjo“. Gnjus pravi list, bi sme'a in morala danes pokazati razsodna češka javnost nad tem kar voditelji češke državnopravne demokratske stranke danes uganjajo v svojih strankarskih listih. To je politično zastrupljanje vodnjakov, ki se ne sme dalje trpeti.

Tudi glasilo mladočeških disidentov izjavlja, da mora vočigled napadov na Klofača in predsedstvo Češkega Svaza, postaviti se odločno na stran poslednjega.

Radovečni smo, kaj še pride. Vredna sestra Kramařeve „demokracije“ je J. D. S.

Slijajno prestana prelzkušnjaja.

Pri zadnji naši ofenzivi so Lahji računali na izdajstvo slovanskih čet. Mislili so, da so s.uge antante v Avstriji že opravili svoj posel. Pa so se kruto varali. Proti našim fantom so poslali poleg Angležev tudi izdajalske čete češko-slovaških dezertarjev. Izdajice je doletela kazen. Ali so pobiti ostali na bojišču, ali so pa kot izdajice bili obeseni na drevesa. Pod naslovom: „Nesrečneži“ piše staročeški „Hlas Naroda“ dne 24. junija: Včerajšnje poročilo generalnega štaba, da je bilo med vjetimi Italijani nekaj češko-

slovaških legijonarjev, nad katerimi se je takoj izvršila po vojnih postavah predpisana sodba prekega soda. Kri teh žrtev naj pade na glavo njihovih zapeljivcev. Naj bo jok materin in kletev očetova za vse druge svarilo. — „Slovenec“ naj te besede „Hlasa Naroda“ ponatisne. Ali jih ne bo?

Rovanje framasonstva proti Avstriji.

„Vossische Zeitung“ poroča iz Lausanna: Razširjanje antantne propagande proti Avstro-Ogrski osvetljuje poročilo „Central News“, glasom katerega se je nedavno na kongresu tlačenih narodov v Rimu sporočilo, da prevzame Francoska zaščito gibanja proti Avstro-Ogrski in da ga bodo financirali Amerika in gotovi interesenti na Angleškem. Sklenjeno je bilo, da se pošljejo vsi slovanski podaniki donavske monarhije iz Amerike, Anglije in drugih antantnih držav čim prej na Francosko in Italijo, da se ustanove tam slovanski polki. Da se verolomstvo teh čet še bolj naglasi, naj se porabijo te čete izključno proti Avstro-Ogrski.

Ekspedicija proti avstrijski obali?

„Agence Helenique“ poroča: V vplivnih ententnih krogih vlada naziranje, da je potreben nasilen vojaški nastop proti najbolj občutljivim točkam centralnih držav v Sredozemskem morju. Predvsem bi šlo za ponovitev dardanelske ekspedicije in za veliko akcijo proti avstrijskemu jadranskemu obrežju.

Zveza z antanto.

„Times“ ima poročilo iz Milana, v katerem pravi: „Moč revolucijskih elementov na Hrvatskem raste bolj in bolj. Slovenski listi poročajo, da se je udeležilo tabora v Bukovniku (pač Rakovniku) več kot 10.000 ljudi. Tudi na Štajerskem se prirejajo veliki shodi.“ Ali ne kažejo taka poročila, ki jih antanta dobiva dan na dan na točno zvezo z antanto? In česar se antanta veseli — ali je to v korist katoliških in patrijotičnih načel, po katerih se bi morali ravnati tisti, ki so nanje na katoliških shodih prisegli?!

Antanta o svoji zmagi.

V „Daily News“ priznava Gardiner, da je vojaška odločitev za antanto postala daleko lažja špekulacija in da je treba napeti vse sile, da se vsaj zabrani odločitev v zmislu sovražnikov. Ako se ta odločitev zabrani, je vojna dobljena, ako tudi nismo izbojevali nobene odločilne bitke. Zakaj Nemčija izgubi vojno, ako nas ne more premagati z orožjem. Mi pa vojno dobimo, ako moremo preprečiti tak udarec.

Iz Ženeve poročajo: V odseku francoske zbornice je izjavil finančni minister, da bo vlada vse storila, da se konča že v tem letu svetovna vojska.

Prapor ruske republike.

Po ukazu ruske republike bo ruski prapor rdeč; v sredi bodo pa zlate črke: R S F S R (= Ruska socialistična federativna sovjetska republika).

Kako deluje sovražna špijonaža na Nemškem.

Berolinski listi poročajo poluradno: Začetkom aprila so v Nemčiji prijeli dva dezertarja pomorščaka. Jacoba in Knüfkena, ki sta iz Kodanja delovala za sovražno špijonažno službo. Podala sta obsežno priznanje, iz katerega se razvidi, da sta bila v tesnih zvezah z angleškimi organi poizvedovalne službe in s francoskim mornariškim atašejem Leprevostom. Jakob je pri zaslišanju izpovedal: „Angleži plačujejo posebno premije: Za atentat na nemškega cesarja milijon mark, za potopitev podmorskega čolna na kakršenkoli način 500.000 mark,

za razstrelitev ladjedelniških naprav ali mostov 300.000 mark, za napeljavo k vstankom ali stavkam 50.000 mark, za splošna poročila po vrednosti od 5000 do 20.000 mark. Od Angležev razpisane nagrade nama je angleški polkovnik v angleškem generalnem konzulatu prečital z listka.

Samoodločba narodov?

Francoski list poroča, da se mnogo govori, kako stališče bi zavzeli alijiranci napram mirovni ponudbi. Prejšnji blokadni minister Deuis Cochin je rekel, da je vse odvisno od predsednika Wilsona. Cochin je še pristavil, ali ni čudno videti, kako vodi demokratični duh do absolutne moči enega samega moža. Ničesar drugega ne moremo danes primerjati s sedanjo močjo predsednika Zjedinjenih držav kakor papeževo moč v srednjem veku, in ravno najbolj napredni republikanci so tisti, ki to moč pred vsem priznavajo.

Svoboda na Irskem.

Pretekli teden so Angleži na Irskem zopet aretirali mnogo oseb. Število vseh doslej aretiranih je nad 5000. French je mnenja, da samo s popolnoma brezpravnim stanjem, z odpravo vsako ustave, more na Irskem vzdržati mir.

Dnevne vesti.

Položnice smo priložili današnji številki za vse c. naročnike, katerim je potekla naročina za prvo polovico leta. Prosimo, da c. naročniki takoj obnove naročnino za drugo polovico leta, da jim bomo mogli redno dopošiljati „Resnico“.

Izjava proti dr. Trumbiću je silno opekla gotove ljudi. Dr. Triller je dal v svet takoj poročilo, ki ni točno. Šlo se je v seji deželnega odbora samo za izjavo proti dr. Trumbiću in njegovim veleizdajskim tovarišem, ki hujskajo na podaljšanje vojske. To se mora sedaj pred vsem svetom manifestirati. Ta izjava je v okvirju majniške deklaracije, in nihče, ki je v resnici za majniško deklaracijo, ne pa za kaj drugega, mora zanjo glasovati. O majniški deklaraciji se pa sploh glasovalo ni, ker dr. Triller ni stavil nobenega predloga, ampak je hotel le uriniti v izjavo stranski stavek, ki naj bi bil oslabšal vtis celotne izjave. V seji se je konstatiralo, da stoji dr. Lampe, dr. Pegan in dr. Zajc na stališču majniške deklaracije — to je dr. Triller zamolčal. Šlo se je za to, da se doseže soglasen sklep, za katerega lahko glasujejo vse občine cele dežele, zato se je izbrala taka oblika. Žal, da je dr. Triller to soglasnost v tako važni zadevi prekršil!

Mladinska juristarija. Sobotni „Slovenec“ je zapisal tole modrost: „Ako imajo občine avtonomno pravico imenovati častne občane, tako imajo zakonito pravico imenovanja prek cati.“ Kaj tako bedastega zraste lahko samo na zelniku, kjer so same punle glave. Naši kmečki očanci bi se takega pravnega izvajanja sramovali. Nikdar še nisi slišal reči, če imam jaz pravico tebi 100 K podariti, jih imam tudi pravico nazaj vzeti, ker vsak ve, da obdarjeni pridobi pravico. Da rabimo nekoliko bližjo primero: Občine imajo avtonomno pravico koga prostovoljno sprejeti v svojo zavezo, „Slovenčev“ jurist bi rekel, da imajo tudi zakonito pravico koga iz občinske zaveze pahnuti. Mladini še prav gotovo nimajo pojma o tem, kaj se pravi „pridobljena pravica“, katere nihče enostransko nikomur vzeti ne more. S častnim občanstvom dobi imenovani volilno pravico, dobi legitimacijo govoriti v občinskih gospo-

darskih stvareh, izpodbijati sklepe odborov, sploh posegati v občinsko življenje. Te pravice mu ne more nihče vzeti, ravnotako ne, kakor jih ne more vzeti nobenemu drugemu domačinu. — Tako ne sodimo samo mi, nego tako sodi tudi upravno sodišče! Upajmo, da bo gosp. dr. Zorè, ki tako silno pazi na razne pravice, dal tudi mladim potrebni naukov o pridobljenih pravicah, saj je v danju takih naukov on silno radodaren, mladini so jih pa zelo potrebni.

Nekaj o častnem občanstvu. Častno občanstvo se podeljuje, da se koga počasti. Mladini so pa iznašli nov pomen častnega občanstva: da se koga osramoti. Njihov nauk je: častno občanstvo so najprej komu dá — potem se mu pa zopet vzame in pri tej priliki nanj pljune za „pridobljene zasluge“ v znak posebne hvaležnosti. To je mladinski nauk. Kakor pa pri vseh mladinskih stvareh, je prišlo tudi pri tej stvari ravno narobe. Občinski zastopi, ki so jim nasledli, so se do kosti blamirali, ker je tak sklep nezakonit in tedaj neveljaven. Razun tega jim ni v čast, če hočejo jemati, kar so prej prostovoljno dali, ker to ni možko. Mladini so pa pljunili sami sebi v obraz, ker so pokazali pred celim svetom svojo neumnost in brezobraznost. — Okrožnica deželnega glavarja je naposled postavila celo mladinsko otročarijo in ves pobalinski humbug v bengalično luč in je z lahkim mahljem položila mladinsko kolobocijo na klop.

Ne smešite dr. Kreka! Čestilci dr. Kreka ne poznajo nobene mere. Njihova naloga je popolnoma potvoriti zgodovino našega političnega in gospodarskega preporoda s tem, da kratkomalo edino dr. Kreku pripisujejo vse zasluge. Treba bo seve to mladinsko „zgodovino“ ob priliki popraviti na podlagi dejstev. Zadnja „Naša Moč“ piše o kranjski živinoreji, da se je kranjska živinoreja dvignila po Krekovi zaslugi tako, kakor malokje drugod. Ali se urednik „Naše Moči“ spominja, kako je sedanjí njegov šef v „Dom in svetu“ smešil sedanjí deželni odbor, češ, da je edina njegova „kultura“ skrb za živinorejo in gospodarsko povzdigo kmeta. Kako je dr. Krek začetkom vojne upil na dr. Šusteršiča, ker je ta povzročil, da se je dvignila cena prešičem, kako je „Naša moč“, glasilo dr. Kreka, psovala našega okoličanskega kmeta z oderuhom. Seve ranji Povše, ki je celo svoje življenje posvetil kranjski živinoreji, nima nič več zaslug, zasluge zbrise kar urednik „Naše Moči“ in jih pripíše izključno samo dr. Kreku, ki je Povšeta vedno na najusurovejši način psoval ker se je vedno potegoval za kmeta, „Kranjska kmetijska družba“ in njeni funkcionarji za svojo ogromno delo pred vojno in med vojno nimajo seve nobenih zaslug. Taki dr. Krekovi čestilci, ki dr. Kreka tako slave, ga samo smešijo.

Tički so liberalci in njihovi podrepaniki. Kadar kaj sami zagreše, pa si vedno kaj o kom drugem izmislijo in prično o tem kričati, da bi zakrili svoj lastni greh. Njihovi nastopi so krivi premostitve naših domačih fantov iz Ljubljane, zato kriče na dr. Šusteršiča! Kričanje na dr. Šusteršiča ima pa še drug vzrok. To kričanje naj pokrije pozornost občinstva na kričeče dogodke in preiskavo pri kranjski aprovizacijski družbi v Ljubljani, kjer dr. Šusteršič ni imel ničesar opraviti. Tako so liberalci še vedno postopali — dr. Šusteršič je bil vedno kaj „kriv“, kadar jih je kaj peklo! . . .

Slaba vest. Liberalci in mladini so zakrivili, da je naš vrli 2. strelski polk premeščen iz Ljubljane v Gornjo Avstrijo. Zanašali so svoje več kot dvomljive hujskarije potom svojega časopisja pa tudi potom osebnega uplivanja med moštvo in posledica — da je vojaška oblast smatrala kot umestno, kader premestiti. — Sedaj, ko mo-

rajo vrli fantje in možje nositi posledice liberalno-mladinske hudobije in neumnosti, pa jih peče vest. A namesto da bi se skešali in spovedali, pa po svoji navadi lažejo in obrekujejo. Zalibog to našim strelcem prav nič ne pomaga. Tako gre vse navzdol, odkar liberalci z mladinskim priveskom obvladajo pri nas „javno mnenje“. Če bi bilo še staro razmerje, ko je prava S. L. S. obvladala pri nas javno življenje, bi bili gotovo vsi naši domači kadri doma na Kranjskem. Tako je pa vse narobe — nedolžne žrtve naj se zahvalijo pri liberalcih in mladinih!

Grde laži. — Poskrbite da se prime lažnike za jezike! Proti dr. Šusteršiču se je pričela pod protektoratom raznih „pristno katoliških“ in „jugoslovansko-demokratskih“ krogov gonja po popolnoma balkanski maniri. Posebno med vojaštvom razširjajo hujskačje laži, 1.) da je dr. Šusteršič naše vojake denunciral, 2.) da je dr. Šusteršič posredoval, da mora naš 2. strelski polk iz Ljubljane, 3.) da je dr. Šusteršič posredoval in uplival, da ni prišel 17. pešpolk v Ljubljano. Lažniki, da bi jim ljudje bolj verjeli, povdarjajo, da je to dr. Korošec pripovedoval, da je tak spis v ministerstvu vitez Pogačnik videl itd. Res žalostno je, da se v času, ko se toliko govori o „narodni skupnosti“ dobe ljudje, ki se tako lažejo o možu, ki je vedno in povsod pošteno zastopal koristi svojega naroda. To kaže, da njihovi nameni niso pošteni in da se za njihovo „narodno skupnostjo“ skrivajo posebni nameni, sicer bi ne poskušali z najpodlejšimi lažmi črniti dr. Šusteršiča pred ljudstvom. Prosimo vse poštene ljudi, naj pazijo na take lažnike in naj nam njihova podtikanja in priče sporoče! Ne bati se jih!

Pri liberalcih ne velja pogodba nikdar nič! to se je zopet pokazalo pri volitvi podpredsednika v trgovski in obrtni zbornici, ko so liberalci svojo pogodbo z Nemci zopet enkrat vrgli pod klop. Nemcem seve to jako privoščimo, ker bi morali vedeti, da so imeli naši „velenarodni“ liberalci že enkrat pogodbo z njimi, pa so jo držali le toliko časa, dokler jim je to prijalo. Liberalci, kakor se vidi, sklepajo z vsakim pogodbe, tudi več pogodb nakrat, da jih zapuste, kadar njim kaže. Če pismenih pogodb ne drže, kako bodo pa držali ustmene oblube? To bodo pa kmalu naši mladini čutili na svoji koži. Na prazno besedo so naši mladini prepustili liberalcem vodstvo slovenske politike ter so pripravili tako daleč, da so le privesek liberalcem, izjave za to žalostno družbo pa podaja — dr. Triller, ki je postal tudi „Slovenčev“ sotrudnik.

V zvesti obrambi domovine je bil pri Assiagu ranjen sin gospoda deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča poročnik gosp. Ferdinand Šusteršič.

Kako deli žitni prometni urad v Ljubljani belo moko. G. prelat Kalan se je razhudil, ker je prišlo na dan, da je „Marijanišče“ popolnoma v protislovju s svojimi nameni, postalo pekarija za mladinske namene. Stoji, da bolniki in bolehní otroci ne morejo dobiti v Ljubljani bele moke, na veselica v „Unionu“ se je pa že opetovano (ne samo enkrat) prodajal beli kruh. Tudi kazina je bila že enkrat tako srečna. Kako je to v skladu z odredbami? Ali naš kmet mora oddajati svoje pridelke za ljubljanske veselničarje? Kako hitro kmeta kaznujejo — žit. voj. prometni urad v Ljubljani pa je smel za veselico v „Unionu“ oddati velikovrečo bele moke preko aprovizacije kar na svojo pest. Če se prelatu Kalanu to ne zdi korupcija, mu ne moremo pomagati. V popravku v „Slovencu“ trdi, da so moko dale „dobre duše.“ Ali je vojni žitnoprometni zavod prištevati med „dobre duše“, to pa ljudstvo dobro ve.

„Slovenec“. Piše se nam: Ste vendar prezrli, kako grozne kozolce preobrača „Slovenec“ urednik! Dan na dan nam zabičuje, da moramo tudi v posvetnih zadevah čez drn in strm slepo za svojim višjim pastirjem. Ko je pa krški knezoškof dr. Heffter izdal oklic za prispevke za novo cerkev v Celovcu, ščuje isti „Slovenec“ Slovence in Nemce zoper škofove odredbe! Še najlepši je zaključek: „Tista cerkev ne bo slovenska ne katoliška, ampak nemška! Moj Bog! Precej občutljiv sem v narodnem oziru. A tako daleč se pa vendar ne smem spozabiti, da bi človeku, ki je slučajno Nемеc, odrekal pravico — katoličastva! Če torej tista cerkev ne bo „katoliška“, dela torej koroški vladika za protestante ali — jude! V kaka nasprotja se človek zaplete, če nič ne — misli! Sploh „Slovenec“ sedaj zabavlja pri drugih narodih zoper vse katoliške stranke, iz svobodomiselnih in framasonskih drugonarodnih listov pa dan na dan cele članke prestavlja.

J. D. S. in „Glasbena Matica“. „Domovina“ piše o agitaciji za ustanovni shod „Jugoslovanske demokratske stranke“ doslovno: „Zvečer priredi „Glasbena Matica“ koncert na čast zunanjim gostom.“ — Predsednik „Glasbene Matice“ je dr. Mantuani. In „Slovenec“ hoče, da bi bili na deželi njegovi zaupniki bolj modri kot je ta vsevedni gospod?

Celovski vikar Smodej odstavljeno. Celovski kapitel je odstavil vikarja Smodeja. Ako je pri tem celovski kapitel zastopal koristi koroških Nemcev, ni prav ravnal, in je storil g. Smodeju veliko krivico. G. Smodej je s svojim „delom“ koroškim Nemcem le koristil. Slovenski shodi na Koroškem mu niso bili mar, pač pa je hodil shodarit na Kranjsko, kjer vendar Nemcem ni mogel škodovati. Končni uspeh Smodejeve politike je res tragičen: pri celovškem kapitlju so Slovenci izgubili zopet eno mesto. Naslednik g. Smodeja bo skoro gotovo Nемеc. Velikega praznoglavega kričanja žalosten uspeh.

Zanimivo! Češka industrialna banka ima v sodnem registru v Ljubljani le nemško vpisano firmo. Imenitni Slovani ti bratji Čehi.

Dispensa. Iz zadnje seje kranjske trgovske in obrtne zbornice poročajo nemški listi, da je dosedanji podpredsednik Pammer, ko so mu liberalci povedali, da ga sedaj ne morejo več voliti, podal protest. Predsednik Knez je nato Pammerju rekel, da z ozirom na dano besedo, tudi on ne sprejme več izvolitve. Nato je gosp. Pammer podal liberalcem dispenzo in g. Knez je volitev za predsednika sprejel. Ali niso čutili gg. Ogrin, Ložar, kaj pomenja ta „dispensa“. Pri prihodnjih volitvah v trgovsko in obrtno zbornico bodo liberalci in Nemci skupaj korakali, g. Pammer bo zopet podpredsednik, Ogrini in Ložarji bodo pa obsedeli zunaj zbornice. Tako bo tudi v trg. in obrtni zbornici sad politike Kalanovcev — poln poraz!

Vedno večji „uspehi“. Iz bojne črte smo prejeli več poročil, da sta „Slovenec“ in „Domoljub“ za fronto prepovedana. Vse delo in trud prejšnjih urednikov „Slovenca“ in „Domoljuba“, ves ugled „Katol. tiskov. društva“ je cankarjanstvo v par mesecih napravilo. „Slovenec“ in „Domoljub“ sta enakovredna „Slovenskemu Narodu“ in „Domovini“ ki sta tudi prepovedana. To se napravi, če se liberalcem prepusti duševno vodstvo.

Kranjski Nemci zoper avtonomijo. Glasom časniških poročil imeli so kranjski Nemci dne 23. t. m. v Ljubljani političen shod, na katerem sta poročala poslanca dr. Eger in grof Barbo. Sklenila se je resolucija, ki obsega poleg obligatnih pritožb o zatiranju zlasti nemškega uradništva tudi ugovore zoper pritegnitev Kranjske v kako jugoslovansko državo, pa tudi proti uvedbi okrožij in sploh

proti razširjenju avtonomije v „južnih“ t. j. slovenskih deželah. Prav odkrito in resno izjavimo, da je mnenje, da bi po vojski moglo ostati vse po starem, otročje. Brez najboljše narodne avtonomije, gospodje, ne bo šlo. Tuji interesi na naši zemlji ne smejo odločevati, to zahteva ne le narodni, ampak tudi interes države same, ki ga je treba dobro ločiti od interesov takozvane „Hinter-treppenpolitike“ in pa od dividendnih interesov raznih tujih bank in drugih zavodov. To velja pa po našem mnenju ne le za Slovence, temveč v enaki meri tudi za alpske Nemce. V graških in celovških časopisih se pritožbe o neumevanju lokalnih interesov od strani centralne oblasti ravno tako ponavljajo, kot pri nas. Zahtevajo torej tudi tam samostojnosti. Razmere na jugu kričijo torej po avtonomiji, ki bo morala biti vstvarjena na narodni podlagi in po svoji vsebini mnogo dalekosežnejša kot sedanja deželna avtonomija. Ona je edini možni način za rešitev teh narodnih sporov pa tudi vsih drugih gospodarskih in socialnih vprašanj v „južnih deželah“. Taki avtonomij more nasprotovati le, kedor zasleduje svoje posebne interese, ki z onimi tukajšnjega prebivalstva in države same nima o nič skupnega. Taki ljudje pa se ne smejo prištevati državi zvestim elementom.

Socialnodemokratsko gibanje. Socialni demokratje sklicujejo na dan 21. julija v Ljubljano „vseslovenski delavski dan.“

„Liberalcem prednost“. Pod tem naslovom se je vrnila v zadno številko našega lista po nesrečnem naključju notica, ki jo po došlih pojasnilih iskreno obžalujemo z ozirom na veleugledno, po zgubi prebлага rodbinskega očeta preteško užalosteno rodbino pok. dr. Fr. Pavletiča.

Premestitev naših polkov. V „Slov. Narodu“ čitamo: Kakor znano odhaja 2. gorski strelski polk iz Ljubljane v Enns, 97. pp. pa iz Radgone na Madžarsko in sicer v Sekesfehervar (ne v Kaposvar, kakor smo prvotno javili). Premeščena sta tudi 17. pp. in 7. lovski bataljon in sicer na Tirolsko. Prvi odide v Tolmezzo, drugi pa v Dogno. — Čudno, da „Narod“ ne pristavlja, da je tudi vsa ta premeščanja zakrivil dr. Sušteršič.

Minis'er za socialno skrb je imenoval gdč. soc. dem. Alojzijo Štebi za članico ministerijalne komisije za ženska dela. Prva seja te komisije bo dne 26. t. m. na Dunaju. — Kje pa je ženska kršč. soc. zveza? Ena socialnodemokratka jo zakrije.

Ivo Vojnoviča so izgnali iz Prage, pravijo, da iz aprovačnih ozirov.

Presojevalnico za obleko dobe na novo v Sodražici. Doslej so občine: Sodražica, Gora, Laški potok, Trava in Draga imele svojo presojevalnico v oddaljenih Velikih laščah, sedaj pa dobe na posredovanje županstva v Sodražici svoje uradno mesto za obleke v Sodražici.

Pasijonska igra „Kristus“. Naš rojak skladatelj Emil Hochreiter je skupno z berlinskim skladateljem Pavlom Mendelsohnom napisal godbo k profesor Fuchsa pasijonski igri „Kristus“. Delo bodo prvokrat proizvajali 1. julija v budimpeštanski ljudski operi s sodelovanjem ondotnega opernega zbora, odličnih solistov, honvedske godbe in 500 sodelujočih. Tudi na Dunaju bodo v kratkem to delo proizvajali.

Duhovne vaje za duhovnike ljubljanske škofije bodo v zavodu sv. Stanis'ava v Št. Vidu od 15. do 19. julija 1918. Vodil jih bo redomptorist P. Alojzij Pichler. Oglasiti se je v kn. šk. pisarni do 7. julija.

Duhovniške vesti. Semeniški duhovnik č. g. Štefan Stipar pride v Ribnico za kaplana. V Vrhpolju pri Moravčanih sta pela novo mašo čč. g. Pavel Podbregar in Jožef Pele.

Redni zrelostni izpiti na knezoškof. privatni gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano v letošnjem šolskem letu so se vršili pod predsedstvom c. kr. dež. šolskega nadzornika, vladnega svetnika g. dr. Janko Bezjaka zadnjo soboto, dne 22. junija. — K zrelostnemu izpitu so prišli vsi letošnji redni učenci VIII. razreda, sedem po številu. Vsem kandidatom se je priznala zrelost z odliko. Njih imena so: Bernot Ciril Metod s Hriba pri Hinjah (sedaj v Stranjah pri Kamniku), Demšar Janko iz Sestranske vasi pri Trati, Mrak Anton iz Loga pri Škofji Loki, Josip Perjatelj iz Škranjeka pri Ribnici, Presnik Jos. iz Zdol pri Vidmu na Štajerskem, Rejec Albert iz Tolmina na Primorskem, Zorec Adolf iz Škofje Loke (sedaj v Št. Vidu pri Zatičini). — Izredni zrelostni izpiti za gojenje vojske so se vršili v šolskem letu 1917/18. štirinajstkrat in je bilo pri teh aprobiranih 25 kandidatov. Natančnejše poročilo o izrednih zrelostnih izpiti sledi prihodnjič.

Gerentstvo občine Postojna je prevzel Josip Kraigher, Irgovec istotam. Prisedništvo je ostalo neizpremenjeno.

Iz ruskega vjetništva se je vrnil v Ljubljano poročnik Srečko Brezigar, Bleiweisova cesta 13/1, ki piše v dnevnikih: Vrnil sem se iz ruskega vjetništva kjer sem živel v mestu Arzamas, guberniji Nižj-Novgorod s sledečimi slovenskimi tovariščastniki: Abram Anton, poročnik 97. pp.; Barle Vid, poročnik 78. pp.; Božič Jakob, praporščak 27. str. p.; Durini Viktor, nadporočnik 27. str. p.; Hacin Fridolin, praporščak iz Cerkelj; dr. Perne Ivan, praporščak III. tir. str. p.; Rodošek Josip, poročnik 87. pp.; Salloker Robert, praporščak 15. pp.; Sancin Cezar, praporščak 5. str. p.; Šlibar Ivan, praporščak 12. str. p.; Sprynar Erik, praporščak 45. pp.; Tertinek Franc, praporščak 27. pp.

Za gostovanje hrvaške opere v Trstu je izdala uprava zagrebškega gledališča po Trstu samo laške lepake. Sramota!

Sneg ob Kresu. Dan pred Kresom je padel na kamniških planinah nov sneg. Snežilo je 23. t. m. celo v Buenos Airesu, in še več krajih, kjer sploh nikdar ni snežilo. — S Štajerskega poročajo, da so med 23. in 24. t. m. imeli sneg tudi na Pohorju.

Peter dr. Rosegger slavni nemški pisatelj, je umrl v Krieglachu na Gorenjem Štajerskem.

Občinam.

Pod tem naslovom je prinesel „Slovenec“ v št. 142 z dne 24. junija 1918 članek na čelu lista brez podpisa, kjer hujska občine, da naj ne podpišejo resolucije proti veleizdajalcu Trumbiču in njegovim sodrugom. Da se s takimi pozivi daje našim narodnim nasprotnikom le orožje proti Slovincem v roko, je jasno. Naše ljudstvo je patrijotično, zvesto svojemu cesarju. Dobro vemo, da zmaga Italijanov bi nam Slovincem odtrgala najlepše dele naše domovine, Goriško in Trst. — Res je, da smo podali že izjavo zvestobe v majniški deklaraciji in smo jo vsi podpisali, toda tale bojazen „Slovenca“, da bi še posebej ne obsodili veleizdajalcev, je sumljiva.

Ali ga vodi sovraštvo proti deželnemu odboru, ali se pa res boji antante?

Tem potom pozivijam vse občine okraja Višnjagora, da podpišejo resolucijo deželnega odbora v polnem obsegu, zraven pa tudi ponovite — kar ste enkrat itak že vsi podpisali, — da vstraja občinski odbor na stališču državnoopravne deklaracije z dne 30. maja 1917.

S takim sklepom dokažemo, da smo dobri Avstrijci in zavedni Slovenci.

Draga pri Višnjigori, 25. junija 1918.

Jožef Erjavec
žup. in cestni okr. nač.

Gospodarske vesti.

Osmo avstrijsko vojno posojilo. Prva polovica podpisovalne dobe osmega avstrijskega vojnega posojila je potekla jednako kakor pri drugih avstrijskih vojnih posojilih. V trenutku, ko se podpisovanje 8. vojnega posojila bliža svojemu koncu, je potreba napeti vse sile, da bo to vojno posojilo doseglo prejšnja vojna posojila. Vsekako je treba omeniti, da število podpisovalcev tega vojnega posojila iz kmečkih krogov vseh kronovin zelo narašča. Dasiravno se sedaj ne da natančno pregledati položaj vojnega posojila, vendar je pa razvidno iz poročil podpisovalnih mest, da poljedelci to vojno posojilo bolj podpisujejo kakor prejšnja. Če bo tudi nadaljnji potek podpisovanja 8. vojnega posojila tak, kakor je bil do sedaj — o čemur ne smemo dvomiti — potem bo to 8. vojno posojilo zmagoslavje narodno gospodarske in finančne moči Avstrije, katerega hoče biti gotovo vsakdo deležen, ki drži z Avstrijo.

VIII. vojno posojilo. Pri Kranjski deželni banki v Ljubljani so nadalje podpisali 8. vojnega posojila: Denarni zavod v Ljubljani K 200.000; C. kr. kmetijska družba Kranjska v Ljubljani K 20.000; Ožbalt Jakofčič K 1000; Urša Košale K 1000; Anton Grbec K 3000; Marjeta Bergant K 2000; Ignacij Hrovat K 1000; občina Dole pri Idriji K 1000; občina Dol pri Črnomlju K 2000; župni urad Komenda K 1000; občina Loški potok K 6000; občina Dovje K 2000; občina Šmartno pod Šmarno goro K 2000; Janez Železnik K 100; Davorin Vukšinič K 100. Ker poteče subskripcijski rok VIII. vojnega posojila že dne 2. julija t. l. se s tem še enkrat vsi posamezniki, posebno pa še tudi sl. občinska zastopstva v ljudno vabijo, da čimprej podpišejo osmo vojno posojilo. — Prijave sprejema uradno subskripcijsko mesto Kranjska deželna banka v Ljubljani, deželni dvorec.

Preosnova vojnogospodarskih central. Vojnogospodarske centrale, ki so se narodile začetkom vojske v zadregi, ker državni organi niso bili sami kos velikim gospodarskim nalogom, ki so nenadoma nastopile za državno upravo, kažejo vedno bolj svoje pomanjkljivosti. Država je svojo moč in oblast izročila v roke ljudem, ki mnogokrat tudi sami niso sposobni, ali pa, ki to oblast rabijo čestokrat na nepravni način. Centrala za krmila, ki ji je načeloval tovarnar za kruh, Mendl, in ki je dobila tudi vse seno in vso slamo v roke, je razpuščena. Pri uradu za prehrano je sedaj poseben oddelek za seno in za slamo, ki ima preskrbeti, da se pokrije potreba civilnega prebivalstva in vojaških garnizij, ostanek gre za armado v bojni črti. Ker se plačujejo tudi za seno in za slamo od vojaštva na Ogrskem višje cene, kakor pri nas, se izkuša vsa diferenca izračunati in zahtevati izravnavo, da ne bo naša državna polovica zopet oškodovana. Za otrobi in za druga krmila (preše, melaso itd.) se osnuje nov urad, ker otrobov ne nameravajo izročiti vojnogospodarski prometnemu zavodu. Izkušnja se je tudi tu slabo obnesla in se namerava tudi proti vojnogospodarski prometnemu zavodu nastopiti pot izčiščenja in reforme, za kar je že zadnji čas. Velike množine moke niso prišle v roke ubožnemu prebivalstvu, ampak so z zakotno kupčijo silno obogateli gotovi nepošteni elementi.

Tobačno nadomestilo za pipe obstoji iz 40 delov bukovega listja, 40 delov hmelja in 20 delov viržinija stebel.

Hijene na gospodarskih bojiščih. Zadnje dni so se vršile pred ogrskimi sodišči obravnave, ki nudijo vpogled v delovanje in blagajne gotovih vojnih dobičkarjev in dokazujejo, koliko je mogoče z lahkoto za-

služiti, če se nima vesti. Tako je imel neki budimpeštanski trgovec dohodkov leta 1915. pod 20.000 K, 1916 že 48.000 K in 1917 pa celo 90.000 K. Toda preiskava trgovskih knjig, ki se je izvršila vsled navijanja cen, je dognala, da ta trgovec ni leta 1915 nič manj zaslužil kakor 280.000 K, leta 1916 že 1.800.000 K in 1917 pa velikansko svoto 3.700.000 K! Drug slučaj: Begunec iz Galicije, ki stanuje v podstrešni sobici, je priznal, da je zaslužil 580.000 K, dokazalo pa se je, da je bila ta svota prijavljena le za davčno komisijo, resnični dobiček pa je bil veliko večji. Tretji slučaj: Dva agenta sta vložila tožbo, ker jima je bila pri neki kupčiji s špiritom, ki je bila sklenjena v eni uri, odmerjena provizija v znesku 600.000 K, češ da sta premalo dobila. Tu še četrti slučaj: Nekemu predrznemu tihotapcu se je posrečilo spraviti 10 vagonov masti v Trst. Za vsak vagon je dobil 130.000 K nagrade, poleg tega je pa še pri nakupu masti zaslužil velikanske svote, tako da je ta „vse časti vredni mož“ zaslužil sam 1.300.000 K. — Istočasno pa je zahteval neki judovsko-liberalni dunajski občinski svetnik, da se mora strogo paziti na to, da se sedanji čas ne izrablja za protizidovsko propagando.

Nemška temeljitost. Nemška vojaška uprava je ukazala, da ne sme noben nemški vagon priti iz Ukrajine prazen nazaj. Če nimajo drugega naložiti, morajo naložiti vagon s prstjo. To je rodovitna ukrajinska „črna zemlja“, ki jo vozijo Nemci na svoje slabe njive. Ali ne bi mogli pripeljati kaj črne prsti tudi na naš Kras?

Po tisoč kron za hektolter vina, močnega 14 stopinj, je bila te dni na otoku Visu prodana izredno dobra partija.

Z Dunaja v Trst v šestih urah. Inženjer dr. Gino Dompieri v Trstu je imel pred povabljenim občinstvom večinoma iz trgovskih in pomorskih krogov, zanimivo predavanje o svojem načrtu nove železniške zveze Dunaja s Trstom. Po njegovem načrtu bi bila potrebna še ena, tretja zveza med tema mestoma, ki bi deloma uporabljala že obstoječe proge. Nova črta gre z dunajskega severnega kolodvora, ki bi se pretvoril v nekaj osrednji kolodvor, po že obstoječi aspanški progi, potem zavije proti jugu do Ptujja, nato uporabi južno železnico čez Pragarsko do Celja, odtod krene proti zapadu mimo Motnika proti Škofji Loki in potem mimo Idrije in Nanosa čez Kras do Žavelj, odkoder vodi proga po predoru skozi hrib sv. Justa v nov osrednji kolodvor na Borznem trgu in odtod ob morju proti Tržiču. Proga bi bila vseskozi prvovrstna, dvotirna, z majhnimi strminami in velikimi loki, kar bi omogočilo hitro vožnjo. Tako bi se rabilo iz Trsta v Ljubljano do 2 uri, do Jesenic 2 in pol ure, v Gradec 4 in pol ure, na Dunaj 6 ur, v Krakov ali Prago 13 ur in v Varšavo komaj 18 ur. Načrt ima seveda mnogo nasprotnikov in ugovorov, češ, da izključuje Gradec in da krši privilegij južne železnice. S poddržavitvijo te železnice, ki je le vprašanje časa in ni izključeno da se železnica poddrži še tekom vojne, bi odpadel zadni pomislek. Gradec bi pa s progo le pridobil, a nič ne izgubil. Rentirala bi se ta železnica po mnenju predavatelja na vsak način.

Kako delajo z živili? Na nekem shodu v Beljaku so dognali, da je minulo zimo stalo na beljaškem kolodvoru skozi 22 dni 36 železniških voz krompirja v najhujšem mrazu! Toliko časa namreč niso mogli dognati, da spada v beljaško vojaško oskrbovališče! In potem tožijo, da primanjkuje krompirja in seveda tudi — vagonov.

Iz glavnega mesta Madjarov. Budimpeštanski prehranjevalni urad je obtožil celo vrsto ljudij radi oderušt. Tako je na pr. zahteval neki restavrater za eno palačinko 30 kron, drug za telečjo pečenko 45 kron.

Razen tega je naznanjenih pri državnem pravdnistvu 300 trafikantov, ki so prodajali škatljičo užigalic za 90 vin.!

Ukrajinski konji za kmetovalce. V Ukrajini se nakupujejo konji za kmetovalce. Tudi za Kranjsko je naročen cel transport ukrajinskih konj. Konji so dobri, in če pridejo na dobro krmo, bodo jako uporabni. Natančneje bomo še sporočili. Vsaka prekupčija bo izključena in bodo dobili konje samo gospodarji za lastno potrebo.

Drago vino. V Moguncu je bilo prodano na dražbi vino iz gospodarstva hessenskega vojvode. Boljšega vina je bilo prodanega 325 litrov za 51.800 mark, butiljka stane 120 mark.

Kdo bogati? Tovarna za usnje Bergmann in sin je v preteklem letu zaslužila 1.278.824 K, to je skoraj toliko kolikor ima vsega premoženja in izplačuje 30% dividendo. Prva češka tvornica orientalskih sladkarij in čokolade prej A. Maršner v Kraljevih vinogradih izplačuje 22,5% dividendo, loboziška čokoladna tvornica 20%, praška železna industrija 13% (lansko leto 25%), dunajska splošna prometna banka 12%, ogrska komercialna banka 19%, gyroreška tekstilna industrija 15% dividendo. Ogrska tekstilna industrija v Roszahegy izkazuje pri glavnici 12 milijonov kron celih 4.111.126 K čistega dobička (lansko leto skoraj ravno toliko). Budjeviška papirna industrija do leta 1915 ni mogla plačevati nikake dividende, sedaj jo plačuje po 24%, železna industrija Felten & Guillaume izplačuje 20% dividendo, akcijska družba za metalnično industrijo 20%, bakrene tvornice „Österreich“ 17,5%, banka kot avstrijski zemljiško kreditni zavod 22%, anglo-avstr. banka 10,83%, tovarna za vijake akcijska družba Brevillier & Co. pa izplačuje 25% dividendo. Tako bi človek lahko našteval cel dan. Kadar delajo taka velika podjetja letne računске zaključke, tedaj veliko dobička preprišejo na razne nove naprave, odračunajo najmanj 6% obresti od vložnega kapitala, odpišejo obrabo strojev, amortizacijo poslopij in kar preostane poleg tega je dividenda, katero razdeljujejo. Večina teh podjetij je torej taka, da v 4 do 5 letih zasluži toliko kot ima premoženja sploh. Ako pred vojno nikdar ne bi bila ta podjetja mogla izplačevati dividend in tudi po vojni ne, so pa vendarle samo med vojsko samo na čistem dobičku že dobile svoje premoženje nazaj, cela ogromna podjetja so med vojno naredila toliko dobička, da se morejo lastniki smatrati samo od tedaj kot bi cela, bogata, milijone in milijone vredna podjetja dobili kar naenkrat podarjena. Kmet, sedaj pa pogledj in strmi in si predstavljaj, kako bi bilo, ko bi bil ti kupil ob izbruhu vojne kmetijo n. pr. brez denarja, danes pa bi jo imel popolnoma poplačano. To bi bilo grmenja nad kmečkim oderuhom.

Konca svetovne vojne

ne povzročijo še tako dobro mišljene besede, ampak le

trdna odločnost

ki jo najbolj izvršujejo doma ostali z marljivim pospeševanjem

VIII. vojnega posojila.

Zaplemba krompirja. Uradno se razglša: Z naredbu urada za ljudsko prehrano je določena zaplemba letošnjega krompirja. Zaplemba stoji takoj v veljavo in zadeva tudi zgodnji krompir. Urad določi času primerno, katere množine krompirja se imajo oddati za prehrano prebivalstva, čet in v industrijske svrhe. Kakor hitro je dosežena ta množina, preneha zaplemba. Kljub zaplembi se prepusti kmetovalcem za prehrano svojcev, delavcev in uslužbencev, potrebni krompir, krompir za seme in z določenimi omejitvami za človeško prehrano nesposobni krompir za krmo. Tudi se morejo navzlic zaplembi pod pogoji, katere je prehranjevalni urad že priobčil, sklepati pogodbe za prodajo krompirja. Za prevzete zaplenjenega krompirja so poklicani organi vojnoprometnega zavoda. Oddaja krompirja je vezana na uporabne izkaznice in se v mestih nad 10.000 prebivalci dodeli določenim oddajalnicam. Najvišja cena producenta za krompir, ki se odda do 5. julija prostovoljno, se določa na 100 K za metrski stot. Po preteku vsakih 12 dni se zniža ta cena za 16 K, tako da bo dne 4. septembra v veljavi najvišja cena 20 K. V teh cenah je obsežena premija 5 K za metrski stot za prostovoljno oddajo. Ako se ne izvrši prostovoljna oddaja, se uporabi v naredbi dne 8. marca 1917 določena najvišja cena 15 K, ki se pri prisilnem odvzetju krompirja zniža za 20 odstotkov, torej na 12 kron.

Kaj je bilo novega pretekli teden?

Cesar je podelil vdovi velikega generala Hausa in obema njenima sinoma višjemu zdravniku v rezervi dr. Otonu in nadporočniku v rezervi Leonu Hausu baronstvo. — Odstopil je predsednik „Südmarke“ poslanec Dobernig. — Za gozdarskega svetnika je imenovan višji gozdarski komisar Emil pl. Obereigner v Ljubljani. — Za evid. višjega geometra I. razreda je imenovan evid. višji geometer II. razreda Alfonz vitez Gspan v Ljubljani. — Za notarja v Kranjski gori je imenovan notarski kandidat dr. Otmar Golob, kancelar škofijskega ordinarijata v Trstu č. g. Ivan Mandič je imenovan za kanonika. — Cesar jn imenoval stotnika 14. zbornega poveljstva g. Fr. Ketteja za majorja. — Promoviran je na Dunaju za doktorja bogoslovja č. g. Tomaz Klinar, član c. in kr. Avguštinaja na Dunaju. — Za župana v Velesovem je izvoljen Ivan Jerb iz Praprotnice Police.

Z viteškim križem Fran Josipovega reda je odlikovan višji okr. zdravnik dr. I. Kocmutv Postojni, z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje Filip Kavčič, župan v Hrenovicah. — Odlikovan je s srebrnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje postajenačelnik v Trzinu g. Fr. Sicherl. — Promovirani so bili za doktorja prava: pravni praktikant tuk. dež. sodišča Josip Stuller iz Dupelj, odvetnik v Kranju Ladislav Stempihar in Anton Matelič. Poročil se je cand. ing. Ivo Krulc z gđco Albino Deželavo. — Franc Šustaršič, posestnik in gostilničar iz Primskega se je poročil z Marico Gašperlin iz Senčurja. — Neznani vlomilci so vlomili v Češko koč pod Grintavcem in jo oropali. — V vasi Okrog pri Čatežu v litijem okraju je v terek, dne 18. junija vpepelil požar trem posestnikom vsa poslopja. Enemu so zgorele štiri, drugemu pa osmero glav goveje živine in nekaj prašičev. — Novo ladjedelnico v Trstu namerava

zgraditi konzorcij Prometne banke „Merkurja“ in inženirja Picka.

Tereziji Svetčevi v Litiji je napravil požar okoli 6000 K škode. — V Brezji pri Dobravi so našli v gozdu z vrvice zadavljeno bajtarko hčer Ivano Bernik. Iz žepa ji je bilo vzetih 85 K. — Ubitega so našli ljudje, dne 23. t. m. v bližnjem gozdu posestnika Janeza Zalarja iz Matene. Storičla bodo orožniki težko našli, ker se v tem kraju klati mnogo vojaških beguncev, prava nadlega tujemu imetju in osebni varnosti. — V Zagorju na Pivki so 23. t. m. imeli hudo točo. Padala je debela kot golobja jajca, pol ure. Škoda je velika. Toča je posebno mnogo poklestila v košanski in šmihelski občini, v Zagorju na Krasu. V velikolaski župniji je razbila skoro vse polje. — Posestnici Ivani Potočnik v Gorenjih Praprečah je napravil ppžar 8000 K škode. Zgorelo je gospodarsko poslopje, svinjak in dva prašiča.

Umrli so: v Novem mestu posestnik in trgovec Dimitrija Stefanovič; v Gradcu soproga višjega oficijala gospa Agneza Celešnik, v Crnomlju posestnica Katarina Stariha, v Mali vasi pri Ježici Ludovik Cunder, posestnik in gostilničar „pri ruskem carju“ star 36 let, na Semmeringu 19 let stara hčerka ljubljanskega veletržca Edeltrauta Krisper; na italijanski fronti so padli Dušan Cotič edini sin urednika tržaške „Edinosti“, Ludovik Kranner iz Spodnje Šiške in korporal Ludovik Derganc, brat deželnega primarija. — Padel je na italijanskem bojišču poročnik Karl Lebinger iz Litije, v Sneberjih posestnik in krčmar iz Steverjana v Brdih Karel Hlede, v Idriji mati učitelja v Cerknici H. Harmel roj. Gorup, v Celovcu narednik Franc Filipič s Preserja.

V Ljubljani so umrli: hčerka realčnega profesorja Hela Mazi, sinček Ivo dež. rač. svetnika Henrika Peternela, upravnik „Slovenca“ Franjo Schöff na rani, dobljeni ob Piavi, Marija Kubelka, 10 tednov, hči korvetnega kapitana, dijak učiteljskega Stanko Grudnik iz Trebelnega, Franciška Frank, krojačeva žena, poddesetnik Avgust Heuffel, inženier Karel Zehndner, tehnik Ludovik Tschada, mati učiteljice gospa Ana Machova.

Ofenziva proti Italiji.

Naše čete so se umaknile na vzhodni breg reke Piave, vsled vremenskih nezgod, katerih ni bilo mogoče videti naprej. Vsled silnega deževja je narastla Piava v široko deročo reko, preko katere ni bilo mogoče čete onstran reke preskrbeti z zadostnim strelivom in hrano. Naše vojno vodstvo je v dveh nočeh, ne da bi sovražnik opazil, umaknilo naše čete na vzhodni breg. Pri umikanju nismo izgubili niti enega moža. Pri tej ofenzivi smo ujeli 50.000 Italijanov, naših je bilo vjetih samo 8000 mož. V beneškem gorovju so zadnje dni naše alpske ete pridobile važne postojanke. — Listi poročajo, da Piava od l. 1850. ni tako narastla kot sedaj.

V Rusiji vedno večje zmede.

Češko slovaške čete v Sibiriji pokušajo streti moč boljševikov. Podpirajo jih an-

tanta in protirevolucionarji. Češko slovaške čete so zasedle najmanj deset velikih mest med njimi Penso, Samsram in Omsk. Sedaj ogrožajo Tomsk. Več ruskih generalov in mnogo kozakov se jim je pridružilo. Njihov glavni poveljnik je general Aleksejev. Močne čete boljševikov se pomikajo proti češkoslovaškim četam. Českoslovaškim četam v Vladivostoku je podan ultimatum, da tekom enega tedna položijo orožje, ali pa zapuste Vladivostok. Antanta misli, da bo napeljala s tem v toliko vodo na svoj mlin, da bi bila zopet mogoča vojska Rusije z Nemčijo. Do takrat je pa še mnogo časa. V Rusiji ima sedaj skoro vsaka druga vas drugačno vlado. Predno preneha ta notranja zmešnjava bo, upamo, za antanto vojska že davno izgubljena.

Pri obč. volitvah v Petrogradu so boljševiki dobili 122 sedežev, 9 sedežev so dobili socialni revolucionarji.

„Züricher Morgenzeitung“ poroča z ruske meje, da je računati s padcem boljševikov. Bodoči mož, da je zopet Kerenski. Maksim Gorkijev list trdi, da so **odstavljenega cara v nekem železniškem vozu umorili.** — Veliki knez Mihael je baje stopil na čelo nove sibirske vlade.

Na zahodu

je pričakovati zopet velike bitke. Lloyd Georges je dejal, da bo v par dneh se bila velika bitka, od katere izida bo mogoče odvisen izid svetovne vojne.

Bitka pri Parizu.

Angleški listi se neprestano pečajo s položajem na zapadni fronti in kažejo veliko skrb. Pravijo, da je sedaj pričakovati bitke pred Parizom, ki se bo razvila severno mesta. V tej bitki da se bo odločila usoda Francije in Evrope. Vodstvo zveznih armad da se dobro zaveda velikanskega pomena te bitke, za katero se vrše na obeh straneh ogromne priprave. — Francozi vedo, da branijo srce svoje zemlje, Angleži pa da razumejo, da se gre pred Parizom za zadnjo odločitev. — Nemški državni tajnik Kühlman pa je v državnem zboru napovedal, da je tekom tega poletja in jeseni pričakovati velike uspehe nemškega orožja. — Vse kaže, da se pripravlja v bližini francoske prestolice velikanska bitka, ki bo prekašala vse kar je doslej bilo.

Razširjajte „Resnico“!

PRIJAVE NA

VIII. AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILLO

SPREJEMA PO ORIGINALNIH POGOJIH IN
DAJE RADEVOLJE TOZADEVNA POJASNILA

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.